

ПРАВОВА ОСВІТА

УДК 378.03(045)

І. М. Сопілко,
доктор юридичних наук, професор

В. Б. Череватюк,
кандидат історичних наук, доцент

СУЧАСНА УНІВЕРСИТЕТСЬКА ПРАВОВА ОСВІТА І НАУКА: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПОГЛЯД НА РЕФОРМУВАННЯ

Національний авіаційний університет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Київ, Україна
E-mails: sopilko_i@ukr.net, vitacherev@ukr.net

Мета: метою наукової статті є узагальнення результатів VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна університетська правова освіта і наука» та визначення першочергових завдань реформування правничої освіти та наукової діяльності. **Методи:** для досягнення визначеної мети були використані загальні та спеціальні наукові (спеціальні) методи. Використання цих методів дозволило окреслити проблеми розвитку сучасної університетської правничої освіти та науки, визначити перспективи їх розвитку, враховуючи світовий досвід. **Результати:** рекомендації для використання під час реформи правничої вищої освіти і наукової діяльності в Україні: у вдосконаленні проекту закону про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії для фахової підготовки правника відповідно до європейських стандартів вищої освіти та правничої професії. Вироблені в ході конференції пропозиції і рекомендації допоможуть усім успішно подолати проблеми, пов'язані із складним періодом реформування і створити всі необхідні умови для того, щоб випускник університету був готовий до виходу у глобалізований світ високих компетентностей і гострої конкуренції. **Обговорення:** автори пропонують постійно працювати над підвищенням якості юридичної освіти у закладах вищої освіти, щоб майбутній юрист вмів абстрактно, логічно, критично та творчо мислити, а також генерувати нові ідеї. Університети мають забезпечити набуття студентами практичних навичок шляхом запровадження таких навчальних дисциплін як правничі дослідницька лабораторія та імітація судового процесу.

Ключові слова: правова освіта, юридична практика, наукова діяльність, удосконалення законодавства, правничі вища освіта, заклад вищої освіти, навчально-науковий юридичний інститут, університет, удосконалення, законодавство.

Постановка проблеми та її актуальність. Поточна реформа правничої вищої освіти, наукової діяльності і юридичної професії в Україні спонукає нас до колективного обговорення проблем, які не байдужі всім тим, хто навчає майбутніх юристів, бере участь у законотворчості, а також займається юридичною практикою. Рік, що минув, пройшов під гаслом обговорення проекту закону України «Про юридичну прав-

ничу освіту і загальний доступ до правничої професії». Тому організувавши Міжнародну конференцію «Сучасна університетська правова освіта і наука», ми також вирішили долучитися не тільки до дискусії, яку викликав цей законопроект, а й спробувати дати відповідь на болюче для всіх питання: якою має бути підготовка юристів в Україні і що потрібно змінювати вже сьогодні?

Виклад основного матеріалу. 23 лютого 2018 року в Навчально-науковому Юридичному інституті вже традиційно за участю провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців у сфері права - вчених, дипломатичних структур, керівників та фахівців юридичних установ, суддів відбулася VIII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасна університетська правова освіта і наука», приурочена 85-річчю НАУ.

Під час відкриття наукового заходу було наголошено на важливості актуалізації питань модернізації правничої освіти та визначення основних сучасних тенденцій розвитку світового наукового і освітнього простору. Проректор з наукової роботи НАУ Володимир Харченко побажав учасникам конференції результативної дискусії та нових, перспективних наукових досліджень. У конференції взяли участь - Надзвичайний і повноважний посол Республіки Туреччина в Україні Йонет Джан Тезель, Аташе з питань оборони Посольства США в Україні Квіне Уоффорде, Аташе з питань оборони Посольства Казахстану в Україні Бекмуратов Саботе Аташе посольства Болгарії в Україні - Любомир Родопскі. У своїх виступах дипломати наголошували на тому, що співпраця із посольствами і надалі буде сприяти налагодженню освітніх і наукових зв'язків університету із вищими навчальними закладами зарубіжних країн.

Про підвищення якості юридичної освіти, яка залежить не лише від вищого навчального закладу, а й від шкільної підготовки майбутніх студентів, говорив у своєму виступі Юрій Завалевський - перший заступник директора Інституту модернізації змісту освіти МОН України, доктор педагогічних наук, професор.

Директор Інституту законодавства Верховної Ради України доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, академік Національної академії правових наук України Олександр Копиленко відзначив, що формування єдиного європейського дослідницького і освітнього простору передбачає зближення національних освітніх програм, їх приведення у відповідність з європейськими цінностями та законодавством, вимогами європейського ринку праці.

Про належну підготовку фахівців у сфері повітряного і космічного права, яка здійснюється у тому числі й через співпрацю з Інститутом ІКАО, говорила Галина Суслова - керівник Інституту ІКАО, координатор впровадження стандартів ІКАО Національного авіаційного університету, професор.

Перший дискусійний майданчик конференції передбачав обговорення тенденцій розвитку світового наукового та освітнього простору. У цьому форматі виступили: Олів'є Ведрін – професор (h.c.), Президент Континентального клубу Європейського Союзу у м. Києві, Франція, який проаналізував вплив глобалізації на освітні процеси, Грієрсон Лорен - президент, директор програми Левітт інституту міжнародного розвитку в Україні, США, який зупинився на проблемах, пов'язаних із практичною підготовкою юристів; Тадеуш Попковський - керівник навчальних програм Міжнародного університету логістики і транспорту у Вроцлаві, який поділився досвідом польських вузів по підготовці конкурентоздатних фахівців для сучасного ринку праці; Нурул Ашкіні Шамсурі – Програмний директор Фонду Ювіта (JUWITA), магістр Міжнародного господарського права, яка змістовно розповіла про внесок системи вищої освіти Малайзії в реалізацію державної програм розвитку «Transformasi Nasional 2050» (TN50); Йозеф Зятько - президент Європейського інституту безперервної освіти, проректор з міжнародних зв'язків високої школи менеджменту і зв'язку, виступ якого дав можливість ознайомитись із особливостям організації наукових заходів в Словаччині; представник генерального директора Gonsel Group, Туреччина, який поділилися досвідом залучення кращих фахівців для організації бізнесу в Україні.

Другий дискусійний майданчик в ході Міжнародної конференції передбачав обговорення проблем університетської юридичної науки і практики в контексті європейської інтеграції. У цьому форматі були заслухані ґрунтовні доповіді Михайла Шумила – доктора юридичних наук, старшого наукового співробітника відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, який розпо-

вів про перепони на шляху пенсійної реформи в Україні; Володимира Удовиченко – депутата Київської обласної ради, керівника Офісу реформ Київської області (експерта з питань децентралізаційної реформи), представника України в конгресі місцевих та регіональних влад Європи, доктора економічних наук, професора, який переконував учасників конференції у перевагах децентралізації і ділився власним рецептом, як стати мером.

Третій дискусійний майданчик передбачав обмін думками щодо модернізації правничої освіти. У цьому форматі виступили: Антон Монаєнко – директор директор Центру східноєвропейського права Інституту законодавства Верховної Ради України, доктор юридичних наук, професор; Оксана Музика-Стефанчук – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник НДЧ Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Учасниками дискусії були, запрошені до участі в конференції провідні вітчизняні вчені в галузі юриспруденції, зокрема, Анатолій Колодій - директор Навчально-наукового юридичного інституту Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, академік Академії наук вищої школи України, Михайло Лошицький - ректор Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук, професор, Дмитро Журавльов – заступник директора Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України, доктор юридичних наук, професор; Юрій Волошин – завідувач кафедри міжнародного права Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету, доктор юридичних наук, професор; Андрій Новицький – доктор юридичних наук, професор Університету державної фіскальної служби України, Наталя Новицька – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник Університету державної фіскальної служби України; Вікторія Вовк – доктор юридичних наук, професор кафедри теорії та історії держави і права Хмельницького університету управління та права; Наталя Ярмиш – доктор юридичних наук, про-

фесор Національної академії прокуратури України, та представники державних структур – Олександр Король - керівник апарату Солом'янської районної в місті Києві державної адміністрації; Ольга Осінська та Марина Якубович – Державні експерти експертної групи з прав людини Директорату з прав людини, доступу до правосуддя та правової обізнаності Міністерства юстиції України

Новацією, яка дозволила розширити географію безпосередньої участі у обговоренні проблемних питань освіти та науки наших колег із закордонних вищих навчальних закладів, на цьогорічній Міжнародній конференції, стало налагодження спілкування через режим відеоконференції. У цьому режимі учасники конференції заслухали доповіді Шарашенідзе Анзора – ректора Тбіліського педагогічного університету імені Давида Агмашенебелі, професора; Дімітара Георгієва Узунова – доцента, доктора Варненського вільного університету імені Чорнориця Храбра та Кевіна Лі - директора департаменту міжнародного права Міжнародної миротворчої громадської організації HWPL.

Учасники конференції констатували, що в євроінтеграційному поступі України роль правничої науки й освіти є надзвичайно важливою, оскільки від їхнього рівня розвитку залежить реалізація таких важливих завдань, як здійснення правової реформи, адаптація законодавства України до законодавства ЄС, створення ефективної правової системи і громадянського суспільства, підвищення якості законотворчої та правозастосовної діяльності, що, у свою чергу, сприятиме утвердженню України як високорозвиненої, соціальної за своєю сутністю, демократичної, правової держави, в якій визнається і діє принцип верховенства права.

Зміст фахової підготовки правника ускладнюється і суттєво трансформується під впливом таких суспільно значущих і взаємопов'язаних процесів, як розширення сфер правового регулювання, формування нових галузей права і відповідно галузей законодавства, інтеграція і диференціація у розвитку права, міждисциплінарність сучасного правового знання тощо. Ці процеси спричинюють появу та актуалізацію

багатьох науково-правових і освітньо-правових проблем, які стають важливою складовою нового змісту сучасної юридичної освіти.

Таким чином, структура й сутність інноваційного освітнього процесу відповідає характеру і швидкості соціальних змін у суспільстві, високим європейським стандартам підготовки конкурентоспроможних фахівців інноваційного типу [2]. Отже, сучасний зміст правничої освіти має орієнтуватися на використання інформаційних технологій, поширення інтерактивного, електронного навчання з доступом до цифрових ресурсів та інтелект-навчання для майбутнього.

Серед стандартів правничої освіти також передбачено, поряд із володінням державною мовою, володіння однією з офіційних мов Ради Європи [1] на рівні, що забезпечує можливість як усного, так і письмового її застосування, у тому числі у професійній сфері, а також вміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати. Поза всяким сумнівом знання іноземної, наприклад, англійської мови, правником набуває характеру практичної необхідності. Знання англійської мови правником сьогодні є елементом його компетенції. Її формування є функцією вищих навчальних закладів, що ставить перед ними ряд завдань, виконання яких часто є проблематичним.

Задля вирішення таких проблем та попередження їх у майбутньому ННІОІ НАУ започаткував англійськомовний проект, у якому всі дисципліни викладаються англійською мовою. Крім того, і навчальні плани, і робочі навчальні програми розроблені англійською мовою, що допомагає поступово адаптувати адаптованих до навчальних планів Євросоюзу. У зв'язку з цим велика відповідальність лягає на плечі викладачів, які забезпечують цей проект. Крім знання мови, дистанційного вивчення зарубіжного законодавства і доступною на Інтернет-сайтах закордонних закладів вищої освіти інформації, вкрай необхідними є міжнародне стажування науково-педагогічного складу. Це, в першу чергу, потребує належного фінансування за рахунок коштів університету, наприклад, на умовах внутрівузівського відбору кандидатів. Такого роду діяльність є вимогою сучасності. Вона підвищує конкурентоспроможність, практичну спрямованість викладачів, а також дозволяє встановлювати ті-

сну співпрацю між закордонними та вітчизняними закладами освіти, підвищує авторитет останніх в світовому середовищі, зацікавленість з боку іноземних абітурієнтів.

Зазначені вимоги, на думку учасників конференції, створять належну платформу для якісної підготовки студентів-юристів в умовах англійськомовних проектів у вітчизняних закладах вищої освіти, відкриють широкі перспективи для розвитку таких установ як на національному, так і міжнародному рівні.

Свобода і самоврядування юридичних закладів освіти є невід'ємною складовою громадянського суспільства, яке нині розбудовується в українській державі [4, с. 264]. Тому ще одним дискусійним питанням, що стало предметом обговорення на конференції, стало питання, пов'язане із університетською автономією й академічними свободами. Учасниками конференції була висловлена думка про те, що у цій сфері не може бути повної автономії, оскільки велика кількість закладів вищої освіти фінансується в основному державою. Здійснюючи фінансову діяльність, сучасні університети повинні реагувати на потреби суспільства й держави в цілому, встановлюючи при цьому актуальні напрями розвитку. Так д.ю.н., професор Монаєнко А. вважає, що ідеальним у здійсненні фінансової діяльності ЗВО в Україні стало б досягнення рівноваги між автономією й академічними свободами, а також державним управлінням і контролем, оскільки надмірна автономія вищого навчального закладу може призвести до того, що діяльність установи не відповідатиме потребам суспільства, а дуже жорстка підзвітність зруйнує його академічні засади, порушить ряд прав, закріплених у законодавстві [5, с. 221].

Як ми уже зазначали, освіта має відповідати сучасним вимогам і йти в ногу з часом. Томе саме електронна освіта, або як її сьогодні прийнято називати e-learning, є одним із актуальних та пріоритетних напрямів розвитку державної політики в сфері освіти. Показовим є той факт, що світові лідери в галузі електронної освіти (США, Фінляндія, Сингапур, Південна Корея, Канада, Австралія, Нова Зеландія) є також лідерами в економіці [5]. Однак, незаперечним є той факт, що електронна освіта неможлива без належного якісного контенту. А електронну освіту

в Україні необхідно розглядати не як заміну традиційної, а як додаткову, спрямовану на здобуття поглиблених знань і майбутнє професійне вдосконалення або перекваліфікацію. Саме тому e-learning, як систему навчання з використанням інформаційних-комп'ютерних технологій, слід раціонально інтегрувати в сучасну освіту, залишаючи поряд з новітніми і традиційні засоби навчання [6, с. 60].

Беззаперечно, що одним із головних завдань сучасної освіти є оцінювання інтелекту, здібностей і можливостей кожної дитини (людини) і створення таких умов навчання та виховання, які б допомагали у відповідності з отриманими результатами оцінки максимально ефективно реалізуватися кожній особистості. Тому ще однією вимогою часу щодо освіти є навчання протягом усього життя.

Учасники міжнародної конференції звернули увагу на те, що в сфері безперервної освіти необхідно: створення національних, галузевих, регіональних місцевих підсистем електронної освіти і відповідних до них телекомунікаційних мереж з виходом до мережі Інтернет; розробка електронних навчально-методичних комплексів різних дисциплін та їх сертифікація; створення локальних телекомунікаційних мереж з виходом до Інтернет навчальних закладів і формування їх Web-сайтів дистанційного навчання; підготовка кадрів для дистанційного навчання; формування експериментальних навчальних груп та їх дистанційне навчання.

Сучасне уявлення про університет як про головний елемент системи вищої освіти передбачає визначення його адміністративно-правового статусу, що відбиває його місце у відносинах з органами державної влади і управління, а також іншими суб'єктами освітніх правовідносин.

На підставі аналізу та узагальнення існуючих наукових підходів учасників конференції до визначення структури адміністративно-правового статусу закладів вищої освіти до головних її структурних компонентів, які дозволяють найбільш оптимально визначити правовий статус ЗВО, як суб'єктів адміністративних правовідносин у сфері вищої освіти можна віднести: принципи, цілі та завдання діяльності вищих навчальних закладів; компетенцію вищих навчальних закладів; юридичну відповідальність вищих навчальних закладів. Учасниками конференції

з'ясовано, що компетенція закладів вищої освіти, зміст якої становить комплекс законодавчо визначених адміністративних прав та адміністративних обов'язків, не має єдиного обсягу і може суттєво відрізнятися залежно від типу та виду ЗВО, ступеня його автономії, напряму та сфери діяльності, а також відповідно до інших обставин – ступеня залучення до державного механізму публічного управління, його ролі в реалізації конкретних напрямків у діяльності органів виконавчої влади та ін.

Обговорюючи попередньо коло питань, які будуть предметом дискусії на Міжнародній конференції, вчені нашого інституту запропонували науковцям висловитись щодо методології юридичних досліджень в умовах євроінтеграції. Саме в цьому контексті була висловлена думка про те, що методологія юриспруденції – це не проста технічна сукупність знеособлених методів, прийомів, способів (як, наприклад, в природничих чи технічних науках). Організація дослідного процесу в юриспруденції неможлива також без правил використання наукового інструментарію і практичних навичок дослідників його використовувати (тобто без технології наукового дослідження). Саме цьому потрібно навчати майбутніх фахівців у галузі права, беручи за основу дану форму підготовки майбутніх наукових, педагогічних кадрів, а також практикуючих юристів.

Таким чином, необхідним залишається забезпечення належного рівня підготовки вчених-юристів та викладачів ЗВО, який би відповідав сучасним та перспективним вимогам розвитку Української держави [6, с. 60].

Ще одна проблема сучасного університету, яка не залишила байдужими учасників конференції, пов'язана із низьким рівнем підготовки абітурієнтів юридичних ЗВО. Оголошення освіти і науки одним із секторів економіки породжує небезпеку втрати ідентичності освіти і науки. Професор Вовк В.М. зауважує, що в таких умовах «надання освітніх послуг» є новою формою соціокультурних відносин, з чітко виписаними позиціями «замовник – виконавець». І дуже часто виконавець прогинається під замовника (в наших реаліях – низький інтелектуально-культурний рівень студента-контрактника, залежність заробітної плати і збереження місця роботи викладача від кількості студентів-

контрактників, необхідність наповнення спецфонду навчального закладу тощо). і що саме сумне, це явище менеджеризації діяльності вузів: «менеджеризація діяльності вузів, означає застосування ідеологій, технік і практик, які притаманні приватному сектору економіки, створила дивну ситуацію «умовно-рейдерського» захоплення простору, в якому навчають, і який перебуває під державним контролем. З'явилося також, більш образне визначення цього процесу – «макдоналізація вищої освіти», тобто використання в його структурах принципів ресторану швидкого обслуговування – ефективність, передбачуваність і контрольованість навчального процесу» [7, с. 138].

Висновки. Учасниками конференції встановлено, що завдання модернізації та ефективного розвитку системи вищої освіти України, її інтеграції до загальноєвропейської освітньої системи вимагає чіткого визначення сутності вищих навчальних закладів як головних складових елементів загальної системи вищої освіти та ключових суб'єктів освітніх правовідносин, діяльність яких має особливу соціальну значущість і державний інтерес.

Заслуговує на увагу пропозиція учасників конференції щодо підвищення якості юридичної освіти в умовах адаптації законодавства України до міжнародних та європейських стандартів і необхідності завершення розробки і впровадження Державних стандартів вищої юридичної освіти.

Одним із пріоритетних завдань вищої юридичної освіти є формування інформаційно-комунікаційної компетентності студента як важливого складника професійної компетентності юриста, що забезпечується використанням в освітньому процесі електронних засобів навчального призначення та освітніх електронних ресурсів для підготовки майбутніх юристів.

В сучасних умовах слід значно збільшити практичну складову у навчальному процесі через збільшення часу на практичне засвоєння навчального матеріалу під час семінарів, залучати до викладання семінарів юристів-практиків; організувати ознайомлення студентів з специфікою роботи окремих юридичних фірм, правоохоронних органів, юридичних управлінь відділів державних органів; створити та розвинути інфраструктуру надання первинної юри-

дичної допомоги при університетах із залученням викладачів та студентів на волонтерських засадах.

В цьому контексті наче розширити практику взаємодії закладів освіти з суб'єктами господарювання, державними та правоохоронними органами, побудувати гнучкий навчальний процес так, щоб закласти можливість вводити нові навчальні дисципліни на вимогу потреб ринку юридичних послуг, на замовлення конкретних роботодавців щодо підготовки фахівців необхідного їм рівня і профілю.

Таким чином, в цілому, у Міжнародній конференції взяли участь 350 вчених, представників дипломатичних структур та юристів – практиків із 30-тих країн світу, 21-ого регіону України. Завдяки роботі конференції відбувся конструктивний діалог і обмін досягненнями, що є важливим кроком на шляху подолання кризових явищ у складний період реформування усіх сфер суспільного життя, який сприяє розвитку відкритого і демократичного суспільства.

Література

1. *Про юридичну правничу освіту і загальний доступ до правничої професії:* Проект закону № 7147 від 28.09.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62613

2. *Концепція* вдосконалення правничої (юридичної) освіти для фахової підготовки правника відповідно до європейських стандартів вищої освіти та правничої професії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT2731.html

3. *Про вищу освіту:* Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. *Голосніченко І.* До питання свободи і самоврядування у сфері юридичної освіти та науки в Україні // *Право України.* – 2018. – № 1. – С. 251-264.

5. *Монаєнко А.О.* Особливості фінансової діяльності вищих навчальних закладів як правозастосовної діяльності // *Сучасна університетська правова освіта і наука: [Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Національний авіаційний*

університет, 23 лютого 2018 р.] Том 1. – Тернопіль: Вектор, 2018. – С. 221, 394 с.

6. *Калюжний Р.А.* Методологія юриспруденції та її роль у підготовці кваліфікованих кадрів / Л. Шапенко // Сучасна університетська правова освіта і наука: [Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Національний авіаційний університет, 23 лютого 2018 р.] Том 1. – Тернопіль: Вектор, 2018. – С. 60, 394 с.

7. *Вовк В.М.* Комодифікація і фрагментарність у сфері сучасної вищої освіти // Сучасна університетська правова освіта і наука: [Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Національний авіаційний університет, 23 лютого 2018 р.] Том 1. – Тернопіль: Вектор, 2018. – С.137, 394 с.

References

1. *Pro jurydychnu pravnychu osvitu i zagal'nyj dostup do pravnychoi' profesii'*: Proekt zakonu № 7147 vid 28.09.2017 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62613

2. *Koncepcija vdoskonalennja pravnychoi' (jurydychnoi') osvity dlja fahovoi' pidgotovky pravnyka vidpovidno do jevropejs'kyh standartiv vyshhoi' osvity ta pravnychoi' profesii'* [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT2731.html

3. *Pro vyshhu osvitu*: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 r. № 1556-VII [Elektronnyj resurs]. –

Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. *Golosnichenko I.* Do pytannja svobody i samovrjaduvannja u sferi jurydychnoi' osvity ta nauky v Ukraini // Pravo Ukrainy. – 2018. – № 1. – S. 251-264.

5. *Monajenko A.O.* Osoblyvosti finansovoi' dijalnosti vyshhyh navchal'nyh zakladiv jak pravozastosovnoi' dijalnosti // Suchasna universytets'ka pravova osvita i nauka: [Materialy VIII Mizhnarodnoi' naukovo-praktychnoi' konferencii', m. Kyi'v, Nacional'nyj aviacijnyj universytet, 23 ljutogo 2018 r.] Tom 1. – Ternopil': Vektor, 2018. – S. 221, 394 s.

6. *Kaljuzhnyj R.A.* Metodologija jursprudencei ta i'i' rol' u pidgotovci kvalifikovanyh kadriv / L. Shapenko // Suchasna universytets'ka pravova osvita i nauka: [Materialy VIII Mizhnarodnoi' naukovo-praktychnoi' konferencii', m. Kyi'v, Nacional'nyj aviacijnyj universytet, 23 ljutogo 2018 r.] Tom 1. – Ternopil': Vektor, 2018. – S. 60, 394 s.

7. *Vovk V.M.* Komodyfikacija i fragmentarnist' u sferi suchasnoi' vyshhoi' osvity // Suchasna universytets'ka pravova osvita i nauka: [Materialy VIII Mizhnarodnoi' naukovo-praktychnoi' konferencii', m. Kyi'v, Nacional'nyj aviacijnyj universytet, 23 ljutogo 2018 r.] Tom 1. – Ternopil': Vektor, 2018. – S. 137, 394 s.

И. Н. Сопилко, В. Б. Череватюк

СОВРЕМЕННОЕ УНИВЕРСИТЕТСКОЕ ПРАВОВОЕ ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА: КОНЦЕПТУАЛЬНЫЙ ВЗГЛЯД НА РЕФОРМИРОВАНИЕ

Национальный авиационный университет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Киев, Украина
E-mails: sopilko_i@ukr.net, vitcharev@ukr.net

Цель: целью научной статьи является обобщение результатов VIII Международной научно-практической конференции «Современное университетское правовое образование и наука» и определение первоочередных задач реформирования правового образования и научной деятельности. **Методы:** для достижения определенной цели были использованы общие и специальные научные (специальные) методы. Использование этих методов позволило обозначить проблемы развития современного университетского правового образования и науки, определить перспективы их развития, учитывая мировой опыт. **Результаты:** рекомендации для использования во время реформы юридической высшего образования и научной деятельности в Украине: в совершенствовании проекта закона о юридическом (юридическую) образовании и общий доступ к юридической профессии для про-

фессиональной подготовки юриста соответствии с европейскими стандартами высшего образования и юридической профессии. Выработанные в ходе конференции предложения и рекомендации помогут всем успешно преодолеть проблемы, связанные со сложным периодом реформ и создать все необходимые условия для того, чтобы выпускник университета был готов к выходу в глобализированном мире высоких компетенций и острой конкуренции. **Обсуждение:** авторы предлагают постоянно работать над повышением качества юридического образования в учреждениях высшего образования, чтобы будущий юрист умел абстрактно, логично, критически и творчески мыслить, а также генерировать новые идеи. Университеты должны обеспечить приобретение студентами практических навыков путем введения таких учебных дисциплин как юридическая исследовательская лаборатория и имитация судебного процесса.

Ключевые слова: правовое образование, юридическая практика, научная деятельность, совершенствование законодательства, юридическая высшее образование, учреждение высшего образования, учебно-научный юридический институт, университет, усовершенствования, законодательство.

I. Sopilko, V. Cherevatyuk

MODERN LEGAL EDUCATION AND SCIENCE: A CONCEPTUAL VIEW ON REFORMING

National Aviation University
Kosmonavta Komarova Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mails: sopilko_i@ukr.net, vitacherev@ukr.net

Purpose: the purpose of the scientific article is to summarize the results of the VII International scientific and practical conference "Modern university law education and science" and to determine the priority tasks of reforming the legal education and scientific activity. **Methods:** general and special scientific (special) methods were used to achieve the stated goal. The use of these methods allowed to outline the problems of the development of modern university law education and science, to determine the prospects for their development, taking into account world experience. **Results:** recommendations for use in the reform of law and higher education in Ukraine: in improving the draft law on legal (law) education and universal access to the legal profession for the professional training of a lawyer in accordance with European standards of higher education and the legal profession. The proposals and recommendations made during the conference will help everyone to successfully overcome the problems associated with the difficult period of reform and create all the necessary conditions for the graduate of the university to be ready to enter the globalized world of high competencies and intense competition. **Discussion:** the authors suggest continually working to improve the quality of legal education in higher education institutions so that the future lawyer could abstractly, logically, critically and creatively think, and generate new ideas. Universities should ensure that students acquire practical skills through the introduction of such disciplines as a legal research laboratory and imitation of the litigation.

Key words: legal education, legal practice, scientific activity, improvement of legislation, law education, institution of higher education, educational-scientific law institute, university, improvement, legislation.